SEYİT ONBAŞI

İÇİNDEKİLER

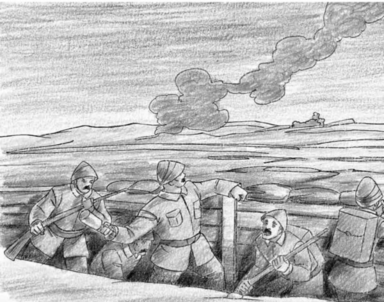

BOMBACI MEHMET ÇAVUŞ

Şafak sökerken, güneş dağların arkasından henüz görünmemişti. Hafif bir aydınlık cepheyi kaplamış, askerler yavaş yavaş uyanıyordu. Herkes çok yorgundu. Birkaç nöbetçi, oldukça yakın olan karşı siperleri gözetliyordu. Ne olduysa o an oldu. Sipere pat diye bir şey düştü. Uyuklayan askerler birden yerlerinden fırladılar. Daha on dokuzuna yeni basmış Bingöllü Ziya:

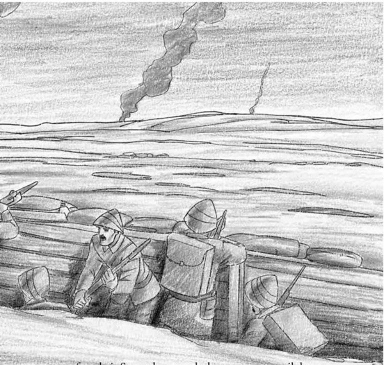
– Bomba, diye bağırdı.

Herkes can havliyle bir yerlere kaçıştı. Beş saniye sonra el bombası büyük bir gürültüyle patladı.

Allah'a şükür ölen olmamıştı. Patlamanın ardından askerler ayağa kalkıp karşı tarafa yaylım ateşine başladı. Böylece savaş başlamış oldu.

Mehmet Çavuş bir yandan savaşırken diğer yandan da arkadaşlarını kontrol ediyordu. Gözü Ziya'ya takıldı. Ziya bir an ayağa kalkıp ateş etti. Ardından tüfeği elinden kaydı. Yere yığılırken Çavuş koşar adımlarla ona doğru ilerledi. Ziya çoktan şehit olmuştu. Hemen koluna girip cesedini arka

tarafa çekti. Sonra kum torbalarının arasına silahını dayadı. Nişan alıp ateş etti. Yanındaki asker:

– Bomba atıyorlar çavuşum, diye bağırdı.

El bombası hemen yakınlarına düştü. Mehmet Çavuş silahını bırakıp yerdeki bombayı aldı. Var gücüyle düşman saflarına savurdu. Ardından bomba patladı. Mehmet Çavuş'un gözleri parıldadı. Çok güzel bir şey fark etmişti. Eğer düşündüğü doğruysa düşmanın el bombalarından kurtulabileceklerdi.

Bu ara arkadaşları sevinç naraları atıyordu:

– Yaşa çavuşum. Allah senden razı olsun!

Çavuş bıyık altından güldü. Tüfeği tekrar eline alıp ateşe başladı. Arkadaşları bu işe çok sevinmişlerdi, ama çavuşun bu cesaretine akıl sır erdiremediler. Bunu nasıl göze almıştı?

Mehmet Çavuş kendine uygun bir yer bulup atılacak el bombalarını takip etti.

İşte bir tane daha bomba atılmıştı. Koşarak bombanın düştüğü yere gitti. Beklemeden onu fırlattı. Bomba karşı tarafta patladı. Bu şekilde beş kadar el bombasını geri gönderdi. Bununla hem arkadaşlarının hayatını kurtardı hem de düşman saldırılarını önledi.

Artık Mehmet Çavuş işin sırrını öğrenmişti. Atılan el bombaları yere düştükten beş saniye sonra patlıyordu. Çavuş vaktinde yetişip bombayı geri yollamaya vakit bulabiliyordu.

Başlayan çarpışma öğleye doğru bitti. Her iki tarafta yaralılarını topladı. Sonra siperde beklemeye başladılar.

Erlerden biri çavuşa yaklaştı.

– Allah razı olsun çavuşum, dedi.

Çavuş:

– Senden de Akif.

Akif cebinden bir fotoğraf çıkardı. Bu, bir yaşlarında bir çocuğun fotoğrafıydı.

– Kızım, dedi. Ailesini anlatırken Akif'in gözleri buğulandı. Bombadan bizi kurtarmasaydın bir daha kızımı göremeyecektim. Daha da önemlisi şu düşmanın geri çekilişini göremeyecektim. Hayatta kalmakla düşmanla savaşıp vatanı kurtarmış olacağım. Sağ ol.

Mehmet Çavuş iç cebinden bembeyaz mendile sarılı bir şey çıkardı. İtinayla açtı. Küçük bir yüzüktü.

– Nişanlanıp geldim. Yaza düğünümüz olacaktı. Erteledik. İnşallah savaşta galip geldikten sonra düğünümüz olacak, dedi ve yüzüğü tekrar mendile sarıp göğsünün üzerindeki yerine koydu. Sonra konuşmasını sürdürdü.

– İnşallah muzaffer oluruz. Yoksa ne çocuk kalır ne de nişanlı. Dua et de İngilizler uyanmasın, yoksa bombalara yetişemem, deyip gözlerini bir noktaya dikti. Köyün önündeki dereyi, değirmenci Atıf Dede'yi, koyun sürülerini düşündü. O, kendi hayal dünyasında gezinirken toparlanan İngilizler tekrar saldırıya geçti. Makineli tüfeklerin koruması altında yavaş yavaş ilerlediler.

Bu saldırının da geri püskürtülmesi gerekiyordu. Mehmet Çavuş askerlerinin bir kısmını sağ cepheye kaydırdı. Yardım gelene kadar dayanacaklardı. Önünden son asker de geçtikten sonra çavuş onları takip edecekti. Yine bir ses duydu. Üç adım ötesine bir el bombası düşmüştü. "Hay Allah yine attılar. Ne bitmez tükenmez bombaları var." diye söylenip bombaya yaklaştı. Eğilip alacakken bir patlama oldu.

Mehmet Çavuş iki metre uzağa savruldu. Ne olduğunu anlayamadan sağ kolu parçalandı. Kanlar içinde sırt üstü düştü.

Hemen yanına iki asker geldi. Biri yere çöküp çavuşun yüzünü çevirdi. Nefes aldığını anlayınca:

– Yaşıyor, bir şeyi yok çavuşun, diye bağırdı.

Mehmet Çavuş'u sedyeye yatırıp sargı yerine götürdüler.

Çözülmek üzere olan cepheye taze kuvvetler geldi. İngiliz askerleri daha fazla ilerleyemeden geri çekilmek zorunda kaldılar.

Mehmet Çavuş kan kaybediyordu. Onu beklemeden ameliyata aldılar. Bir saat sonra kopmuş olan kolunu ameliyat ettiler. Sonra çadırlardan birine yatırdılar.

İkindiden sonra kendine gelen Mehmet Çavuş, bir an ayağa kalkmaya çalıştı. Başı döndü. Doğrulmaya çalışırken küt diye yere düştü. Orada bulunan hemşire bir çığlık attı. Doktor ve hasta bakıcı çadıra girdi. Doktor:

– Ne oldu hemşire, diye sordu.

Hemşire yere düşen çavuşu kaldırmaya çalışıyordu.

– Düştü, diyebildi.

Birlik olup çavuşu yerine yatırdılar. Doktor eğilip Mehmet Çavuş'u kontrol etti. Sonra yanındaki hemşireye:

– Kendini cephede sanıyor. Dikkat edin kalkmasın, diye tembihledi.

– Tamam, efendim, dedi hemşire.

Bu sıra çavuşun gözleri aralandı. Önce bulanık bir görüntü belirdi. Yavaş yavaş gözleri açıldı. Doktoru, hemşireyi ve hasta bakıcısını beyaz giysiler içinde görünce zihnin de bir şeyler canlandı. İngilizlerin saldırısı, yakına düşen el bombası... Bir ara eğildiğini ve büyük bir gürültüyle savrulduğunu hatırladı. Birden kendisine büyük bir acı veren sağ tarafına baktı. Doktor onu sakinleştirmek için yanına çöktü.

– Geçmiş olsun çavuş. Kolunuzu kaybettiniz,

ama yaşıyorsunuz, derken dudakları titredi.

Çavuş sol eliyle kopan kolunu yokladı. Dirseğinin hemen üzerinden kolu kopmuştu.

– Vatan sağ olsun, dedi.

– Bir haftaya taburcu olursunuz. Kımıldamayın yoksa yaranız iyileşmez.

Çavuş çadırdakilere göz gezdirdi. Kendisi gibi yaralı birçok arkadaşı vardı. Bazılarının yarası daha da ağırdı. Gülümseyerek baktı doktora:

– İngilizler uyandı. Yoksa bana bir şey olmazdı, dedi.

Oradakiler bu sözden bir şey anlamamıştı. Mehmet Çavuş atılan bombalardan bahsetti. Sonra o bombaları nasıl düşman siperlerine attığını anlattı. Ama zamanla İngiliz askerleri akıllanmış bombayı atmadan önce üçe kadar saymaya başlamışlardı. Bomba bu yüzden Mehmet Çavuş'un elinde patlamıştı.

Doktor ıslanmış gözlerini sildi.

– Sağ ol Mehmet Çavuş. Çok büyük iyilik etmişsin, dedi ve ayağa kalktı.

Çavuş mahzun gözlerle birinden yardım istiyordu.

– Gidiyor musun doktor bey?

Doktor geri döndü. Çavuş sözlerine devam etti.

– Ne zaman arkadaşlarımın yanına döneceğim?

– İyileşince.

Bu çavuşun istediği cevap değildi.

– Doktor, bırakın beni gideyim. Sağ kolumu kaybettim, zararı yok. Sol kolum bana yeter.

Çavuş sol kolunu kaldırmış, yumruğunu sıkarak düşmanla savaşacak gücünün olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

– Bu bana yeter! Kolumu kaybettiğime üzülmüyorum. Beni asıl kahreden yaramın kapanmamış olması. Ne olur bir an önce gideyim.

Doktor tekrar çavuşun başucuna çöktü. Bir şeyler söylemek istiyor, ama kelimeler boğazında düğümleniyordu. Güçlükle konuştu:

– İnşallah en yakın sürede. Allah şifa versin Mehmet Çavuş. Şimdi bana müsaade diğer çadırları dolaşacağım.

Doktor, hemşireye talimat verdikten sonra dışarıya yöneldi. Çavuş yattığı yerden seslendi:

– Doktor!

Doktor çadırın kapısından döndü:

– Doktor, komutanıma selam gönder. Beni mazur görsün. İyileşir iyileşmez cephede olacağımı söyle.

Doktor oldukça duygulanmıştı:

– Mutlaka haber göndereceğim çavuş, dedi. Yakındaki nöbetçi askeri yanına çağırdı.

Bir kâğıda kısaca olanları yazdıktan sonra mektubu askerle cepheye gönderdi.

Mehmet, o günden sonra Bombacı Mehmet Çavuş olarak anıldı. Onu "Bombacı" diye çağırdılar. O, el bombalarını geri atmakla büyük bir kahramanlık gösterdi. Birçok arkadaşının da hayatını kurtardı.

KAMYON LASTİKLERİ

1916 yılının ilk haftalarıydı. Ufukta bir kızıllık vardı. Vakit ikindiyi çoktan geçmiş, düşman gemileri Bozcaada açıklarında sessiz sakin bekliyordu. Bir yıldır süren savaş sonucunda düşman ne boğazdan geçebilmiş ne de karadan ilerleyebilmişti. Günlerdir savaştıkları Gelibolu Yarımadası'ndan bir gecede askerlerini çekmişlerdi. Arada gemilerden kalkan uçaklar, siperlerimizi bombalasa da eskisi gibi şiddetli olmuyordu.

Askerlerimiz İngiliz ve Anzakların boşalttıkları siperleri ağır ağır ele geçirmişti. Bu ilerleme oldukça

dikkatli yapılıyordu. Çünkü düşman her yere mayın döşemişti.

Savaş bitmiş, geride kalan yaralılar tedavi ediliyor, bozulmuş siperler tamir ediliyordu.

Askerlerimiz gün boyu yorulmuş, dinlenmeye çekilmişti.

Deniz tarafından hafif bir rüzgâr esti. Gökyüzünü kaplayan duman dağılmaya başladı. Bu ara aşağı vadiye uzanan yolda bir motor gürültüsü duyuldu. Herkes merakla başını o tarafa çevirdi. Motor yavaş yavaş yaklaşıyordu. Kimi askerler çoktan yerinden kalkmış o tarafa doğru yürümüşlerdi. Biraz sonra akşamın karanlığını aydınlatan iki farın ışığı yolu aydınlattı. İki kamyondan biri hızını arttırarak askerlerin bulunduğu alana girdi. Arkadan gelen kamyon oldukça güç ilerliyordu. Yokuşu tırmanırken genç bir asker kamyondan indi. Sonra tekerleri kontrol etti. Çaresizce elini boşlukta salladı.

– Yine patladı. Az bir yolumuz kalmıştı, dedi ve yukarı tepeye baktı. Yardım çağıralım. Yoksa kamyon burada kalacak.

Şoför de indi. Yoldan yukarıya yürüyüp yardım istedi.

– Hasan Çavuş biz burada kaldık. Yardıma gelin. Acele edin!

Diğer kamyonun kasasından cevap geldi:

– Tamam geliyoruz!

Peşinden beş kişi daha yola çıkarken kamyonun tekerleri toprakta patinaj yapmaya başladı. Şoför ne kadar uğraşsa da kamyonun yerinden kıpırdayacak hâli yoktu. Şoför gazdan ayağını çekti. Pencereden yaklaşanlara seslendi:

– Arkadan itiverin.

On kadar asker kamyona dayandı. Birkaç yüklenmeden sonra araç ağır iniltiler çıkararak rampayı

tırmandı. Diğer kamyonun hizasına gelince şoför frene bastı. Arkadan koşarak gelen Muzaffer hemen tekerleri kontrol etti. İkisi patlamıştı. Gece karanlığında yanına gelen şoföre:

– Yarın sabah erkenden tamir etmelisin. Burada yükü boşalttıktan sonra birliğe döneceğiz.

Şoför tekerin yanına çökmüş, eliyle inceliyordu. Ümitsiz bir ses tonuyla:

– Komutanım bunun tamir olacak yeri kalmadı.

– Ee ne yapacağız, derken Muzaffer de lastiklerin işe yaramayacağını biliyordu.

Ama bir umut bir şey yapılabilir mi diye sormuştu.

– Yenisini almalıyız komutanım.

– Gitmez mi, tamir etsek?

– Gitmez komutanım.

– Sabah ola hayrola. Yarın bakarız bir çaresine. Siz yükleri indirin, dedi. Çaresiz bir şekilde yumruğunu kamyonun kaportasına vurdu.

– Bir çaresi olmalı. Mutlaka olmalı, dedi ama yanındaki askerler Muzaffer'in bu söylediklerinden bir şey anlamadı. El birliği ile yükü indirdiler.

Vakit oldukça ilerlemişti. Yıldızlar soğuk ve bulutsuz bir gecede yanıp sönüyordu. Ortalıkta sert bir rüzgâr ağaçların dallarını yere yatırıyor, çadırların arasından girip ıslık çalıyordu. Muzaffer daha fazla dayanamadı. Yanında yatan şoföre:

– Olmayacak Mustafa, dedi ve rüzgârın sesini dinledi. Lastiğe ihtiyacımız var.

Mustafa yan dönerek konuştu.

– Doğru söylersin komutanım. İki kamyonun tekerleri de eskimiş. Birkaç gün içinde hepsi patlayabilir. Ama nereden bulacağız lastiği?

– Bilmiyorum Mustafa. Bildiğim tek şey var, o da kamyon lastiğine ihtiyacımız olduğu.

Mustafa cevap vermedi. Gecenin karanlığında belli belirsiz kederli bir şekilde bekleyen komutanına baktı. Muzaffer dertliydi. Elindeki kamyonlarla cepheye silâh, mermi ve yiyecek taşıyordu. Bu sevkiyatın kesinlikle aksamaması gerekiyordu. Koskoca kamyonlar lastik olmadığı için çürümeye bırakılamazdı.

Gecenin karanlığında bir çift göz parladı. Muzaffer sevinçle yerinden kalktı. Kederi birden dağılmış, yüzünde bir umut belirmişti.

– Buldum galiba Mustafa!

– Hayırdır komutanım. Ne buldunuz?

Muzaffer, zafer kazanmış bir komutan edasıyla başını salladı.

– Yarın İstanbul'a gideceğim. Orada hem lastik bulurum hem de kamyonların diğer ihtiyaçlarını…

– İnşallah komutanım inşallah, diye karşılık veren Mustafa komutanın bu işi nasıl başaracağını düşünmedi. Bulurum dediyse komutanı, bulurdu.

Muzaffer, çadırın içinde gezindikten sonra yatağının başucuna oturdu. Mustafa'ya yarın neler yapmaları gerektiğini anlattı.

– Kamyonun sağlam lastiklerini diğerine takın. Ben gelinceye kadar idare edersiniz. Aman dikkat et, millet malıdır. Kamyonun başına bir şey gelmesin.

– Tamam komutanım.

– Haydi Allah rahatlık versin, dedi ve işi çözmenin memnuniyetiyle gözlerini kapadı.

...

İstanbul'da hava oldukça soğuktu. Caddelerde zafer coşkusu yaşanıyordu. Çanakkale Savaşı Allah'ın izniyle kazanılmıştı. Bu ağır savaşın arkasından yavaş yavaş yaralar sarılmaya çalışılıyordu.

Muzaffer, öğlene kadar mağazaları dolaştı. Hiçbir yerde kamyon lastiği bulamadı. Eminönü'nde büyük bir mağazaya girdi. Ne istediğini anlattı. Yaşlı tüccar onun omzundan tutup dışarıya çekti. Eliyle Karaköy tarafını işaret etti.

– Evladım Karaköy çarşısında Yahudi bir tüccar var. Adına Davit derler. İhtiyaçlarını ancak ondan temin edebilirsin.

Muzaffer define bulmuş kadar sevindi. Yaşlı tüccarın ellerine sarıldı, teşekkür etti ve oradan hızlı adımlarla ayrıldı.

Bir saat sonra istediği satıcıyı buldu. Bulmuştu, ama bu soğukta o kadar hızlı yürümüştü ki ter içinde kalmıştı. Daha içeri adım atar atmaz tüccar

onu kapıda karşıladı.

– Buyurun efendim. Hoş geldiniz, dedi ve elini uzatarak toka etti.

– Adım Davit. İsteklerinizi yerine getirmekten memnun olacağım.

– Teşekkür ederim. Adım Mehmet Muzaffer, dedi ve şöyle bir etrafa göz attı.

Mağaza oldukça geniş ve sıcaktı. İç tarafta bir çay ocağı ve başında bir çırak vardı. Ocakta kaynayan suyun buharı küçük bir bacadan dışarı çıkıyordu. Bir köşede kamyon lastiklerini görünce gözleri parıldadı. Gayri ihtiyari adımlarını o tarafa yöneltti. Tüccar Davit onun ne istediğini hemen fark etti.

– Daha geçen hafta geldi efendim. Elimizde bol miktarda var.

Muzaffer lastiklerden birini çekip aldı. Eliyle bir çocuğu okşar gibi sevdi. Bir güzel inceledikten sonra, "Tam aradığım lastik." dedi içinden. Sonra tüccara dönerek konuştu.

– Davit Bey bunlar aradığım lastikler. Bunun için Çanakkale'den geliyorum.

– Efendim bizden memnun kalacaksınız. Bu arada sizleri tebrik ederim. Büyük bir zafer kazandınız.

Muzaffer bu iltifatlara karşılık vermedi. Sadece gülümsedi.

– Ayrıca elimde bir liste var. Hazırlayabilir misiniz, deyip cebinden çıkardığı kâğıdı uzattı.

Davit listeye bir göz attı. Sonra ofisteki koltuğu göstererek:

– Buyurun, şöyle oturun, dedi. Ardından çırağa çay getirmesi için işaret etti. Masasına geçip listeyi tek tek inceledi. Bu arada çaylar geldi. Davit listeyi kontrol etmiş ve fiyat listesini çıkarmıştı.

Muzaffer iyi bir pazarlıktan sonra tüccarla anlaştı. Sonra şapkasını başına, paltosunu da sırtına geçirdi.

– Şimdilik hoşça kalın. Akşama paranızı getirip malları alacağım, dedi ve ayrıldı.

Para bulmak için doğruca Genelkurmay Başkanlığı gitti. Elindeki evraklarla başvurusunu yaptı. Danışmadaki görevli onu kaymakamın odasına götürdü.

Muzaffer, içeri girince selam verdi. Kaymakam oldukça yaşlı biriydi. Çanakkale'den geldiğini duyunca yerinden kalkıp ona sarıldı. Muzaffer'i baştan ayağa süzdükten sonra:

– Buyur evladım otur, dedi.

Kaymakam yerine oturunca Muzaffer evrakları uzattı. Yaşlı kaymakam kâğıtları inceledi. Kaç para isteyeceğini sormadan gözlüklerinin üzerinden baktı:

– Ne alacaksın evladım?

Muzaffer büyük bir heyecanla cevap verdi:

– Kamyon lastiği.

Kaymakam bir müddet dik dik Muzaffer'in yüzüne baktı.

– Bana bak oğlum, ben askerin ayağına postal, sırtına kaput bulamıyorum. Sen kamyon lastiğinden bahsediyorsun. Haydi yürü git işine. Beni günaha sokma. Para filan yok.

Muzaffer, kaymakamı dinledikçe sırtından ter boşandı. Afallamıştı. Böyle bir cevap beklemediği için çok şaşkındı. Kendini toparladıktan sonra ayağa kalkıp sert bir selam çaktı.

Kaymakamın karşısında soğuk terler döken Muzaffer istediği parayı bulamayınca oldukça üzülmüştü. Zorla kendini dışarı attı. Paltosunun önü açıktı. Karşısından gelen soğuk rüzgârı bile hissetmedi bir süre. Kalabalığın arasında boş boş dolaştıktan sonra aklı başına geldi, paltosunun düğmelerini ilikledi, yakasını kaldırdı.

Oldukça hüzünlüydü. Çaresizlik içinde ayakları onu nereye götürürse o da oraya gitti. Hava biraz daha soğumuştu. Ne yapacağını düşünürken ikindi ezanı okunmaya başladı. Hiç düşünmeden cami avlusuna girdi. Soğuğa aldırış etmeden bir abdest aldı. Kolunu yıkarken dalıp gitti. Çanakkale'deki arkadaşlarını, kamyonları düşününce hafiften gözleri yaşardı. Caminin sıcak havasına girince üşümesi geçti. Ayakkabılarını bir köşeye bıraktı. "Bir yolunu bulup bu kamyon lastiklerini almalıyım. Eli boş dönemem." diye düşündü.

Namazdan sonra Beyazıt Meydanı'na vardı. Oradan Karayaköy'e gitmeye çalışacaktı. Caddenin ortasına geldiğinde birden sağ ayağını sertçe yere vurdu. "Tabi ya! Neden düşünemedim." dedi ve caddeden aşağı akan kalabalığın arasına karıştı. Yahudi tüccarın yanına gidiyordu.

Mağazadan içeri girdiğinde Davit şaşırmıştı.

– Hayırdır, erken geldiniz, dedi.

Muzaffer derin bir soluk aldıktan sonra olanları kısaca anlattı.

– Paranızın muamelesi akşamüzeri bitecek. Ezandan sonra gelip malları alamam. Gece malları bırakacak bir yerim yok. Yarın öğleden önce vapur

Çanakkale'ye kalkıyor. Benim de vapura yetişmem gerekiyor. Onun için yarın sabah ezanıyla geleceğim. Malları mutlaka hazır edin.

Tüccar bu değişikliği anlamamıştı ama:

– Peki, yarın sabah sizi bekleyeceğim, dedi.

Muzaffer:

– Yalnız altın para vermiyorlar, kâğıt para verecekler!

Davit kabul mânâsında hafifçe başını salladı.

– Peki, kabul.

Muzaffer bu işten memnun kalmıştı. Şimdi planını uygulamak için sabaha kadar çalışması gerekiyordu.

Ertesi gün, sabahın erken vaktinde Muzaffer, Merkez komutanlığından sağladığı arabalarla yola çıktı. Ezan okunmuş hava biraz olsun aydınlanmıştı. Mağazanın önüne geldiklerinde Davit listeyi hazırlamıştı. Erler vakit kaybetmeden malları kamyona yüklediler. Muzaffer her şey bittikten sonra cebinden bir yüzlük kaime çıkarıp verdi. Yahudi tüccarın elini sıktı. Davit şöyle bir paraya baktıktan sonra cebine koydu. Gür bir ses tonuyla:

– Yine beklerim, kapım her zaman size açıktır, dedi ve müşterilerini uğurladı.

Kamyon lambalarının loş ışığı altında caddeyi geçerken hafiften bir kar yağmaya başladı. Yokuş aşağı Sirkeci'ye doğru giderken Davit yüz kaimeyi çelik kasaya koymuş, kahvaltı için evine gidiyordu. Kar hızını arttırmış, etraf beyaza boyanmıştı. Karda ayak izi kalan Davit güzel bir ticaret yapmanın keyfiyle yolda yürüyordu.

Bu ara Muzaffer kamyonu rıhtıma yanaştırmış, malları vapura yükletiyordu. İşini hallettikten sonra kamarasına çekilip bir güzel dinlenmeye başladı. Öğle olmadan vapur demir alıp Marmara Deniz'ine açıldı.

Bir gün sonra tüccar Davit elindeki yüz kaimeyi altına dönüştürmek için Osmanlı Bankası'na gitti. Kaimeyi banka memuruna verdi. Biraz sonra banka müdürü Davit'in yanına geldi. Şüpheci bir gözle baktı ona.

– Bu kaime sahte.

Bu söz üzerine Davit oturduğu koltuktan ayağa fırladı.

– Sahte mi? Ama olamaz! Nasıl olur?

Banka müdürü kaimeyi göstererek:

– Bakın bu kitapçıdan alınmış bir kâğıt. Normal kaimelerin kâğıdıyla aynı. Üzerindeki yazılar elle yazılmış. Muhtemelen çini mürekkep ve uygun boyalar kullanılmış. Doğrusu gayet iyi hazırlanmış. Çünkü bir bakışta aslından ayırt edemezsiniz. Ama şurada yazan yazı gayet açık. Normalde burada 'Bedeli Dersadet'te altın olarak ödenecektir.' yazmalıydı.

Davit yazıyı görmek için biraz başını eğdi. Banka müdürü:

– Bakın gördünüz mü? Ama burada 'Bedeli Çanakkale'de altın olarak ödenecektir.' yazıyor. Gördüğünüz gibi bu sahte. Size altın veremeyiz, dedi.

Davit oldukça şaşırmıştı. Doğrusu böyle bir şeyle karşılaşacağı hiç aklına gelmemişti. Fakat bunu mesele yapmayıp işinin başına döndü. Döndü ama bu olay bir anda İstanbul'un her yanına yayıldı. Bu hadise Şehzade Halim Efendi'nin kulağına kadar gitti.

Şehzade hemen lalasını göndererek Yahudi tüccarı buldurdu. Yüz kaimelik sahte paranın karşılığını altın olarak ödeyip aldı. Çok zarif, sedef kakmalı, içi kadifeli mücevher çekmeceye yerleştirdi. İstanbul polis okulundaki emniyet müzesine hediye etti. Bu emsalsiz parça müzede şeref mevkiinde muhafaza olundu.

GÖRECEĞİNİ GÖRDÜ

O gün güneşin ilk ışıklarıyla düşman gemileri sıra halinde boğaza girdiler. İkindi vaktine kadar yüzlerce mermi siperlerimize düştü. Fakat bütün bu uğraşlara rağmen düşman gemileri boğazı geçmeye muvaffak olamadı. Birçok gemi boğazın sularına gömüldü. Batan gemilerden biri de "Oceon" zırhlısıydı. Çok güvendikleri bir gemiyi kaybeden düşman ister istemez geri çekilmek zorunda kalmıştı.

Gün boyu süren top atışlarının sonunda Cevat Paşa siperde, cepheden gelen haberleri değerlendiriyordu. Haberler hiç de iyi değildi. Başını ellerinin

arasına alıp ne yapılması gerektiğini düşünüyordu. Bu arada içeri yardımcısı girdi. Selam verip ayakta bekledi. Cevat Paşa buğulu gözlerle baktı bir süre.

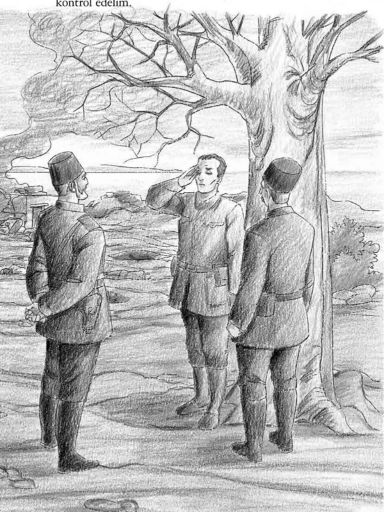
Yardımcısı:

– Komutanım, Rumeli Mecidiye Bataryası'ndan haber alamadık, dedikten sonra yutkundu.

Cevat Paşa hemen yerinden kalktı. Yardımcısına yaklaşıp omuzlarından tuttu. Onu bir süre teselli ettikten sonra:

– Bir kayık hazırlansın. Tez elden karşıya geçip kontrol edelim.

Yardımcı yanaklarından kayan gözyaşlarıyla komutanı tekrar selamladı.

– Baş üstüne komutanım!

Yarım saat içinde Cevat Paşa hazırlanmıştı. Birlikte Çimenlik İskelesi'ne vardılar.

Geçtikleri yerler yanmış yıkılmış, geriye harabeler kalmıştı. Denizin üzerinde yan yatmış, yanmaya devam eden gemiler vardı. Rüzgâr gökyüzüne çıkan koyu dumanı boğazın üzerine yayıyor, uzaklara götürüyordu. Oldukça zorlu bir savaş olmuştu. Bundan sonra kara savaşları hız kazanacaktı. Vakit kaybetmeden tekrar hazırlanmak gerekiyordu.

Bataryanın olduğu yere geldiklerinde güneşin son ışıkları koyu bir duman bulutunun arasından denize vuruyordu. Mecidiye Bataryası'nın cephaneliği isabet almış her taraf yıkılmıştı. Sağlam bir top kalmazken etrafta canlı biri görünmüyordu. Silahların hepsi ya parçalanmış ya da toprak altında kalmıştı. Tabya tamamen yıkılmıştı. Cevat Paşa koşar adımlarla etrafa bir göz attı. Kimseyi göremeyince yüksekçe bir toprak yığının üzerine çıktı. Etrafı gözetlerken ağacın altında oturan bir askeri fark etti. Sevindi, ona doğru giderken seslendi:

– Evladım geçmiş olsun!

Bu sesi tanıyan asker birden oturduğu yerden ayağa fırladı. Hazır ola geçip selam verdi. Ama gözleri başka bir tarafa bakıyordu.

Cevat Paşa bu garipliği sezmişti. Asker sesin ne taraftan geldiğini fark edemediği için başka taraflara bakıyordu. Fakat Cevat Paşa'yı görmemesi de imkânsızdı. Cevat Paşa askerin yanına vardı.

– Gözlerine bir şey mi oldu evladım, diye sordu.

Asker cevap vermedi. O bir taraflara bakıp duruyor, ağlamak istiyor ağlayamıyordu.

Cevat Paşa birkaç adım atıp askerin yüzüne dikkatle baktı.

– Gözlerin, diyebildi.

Asker Cevat Paşa'nın duygulandığını sesinden anlamıştı. Tok bir sesle konuştu:

– Üzülmeyin paşam! Gözlerim göreceğini gördü. Düşmanın en büyük gemilerinden "Oceon"la birlikte birçok gemi batırıldı. Düşman boğazı geçemedi. Bunlar bana yeter de artar. Gözlerim için üzülmeyin komutanım, derken Cevat Paşa ve yanındaki yardımcıları sessizce ağlıyorlardı.

MERHAMET

Üç saate yakındır gemilerimiz Türk siperlerini bombalıyordu. Bazen bize karşılık verdikleri de oluyordu, fakat onların toplarının menzili bizim gemilere yetişmiyordu. Doğrusu sabahtan beri devam eden çatışmadan dolayı oldukça yorgun ve bitkindim. Hiç dinlenmeden koşuşturup durduk. Toplar o kadar gürültü çıkarıyordu ki kendi söylediğimizi bile duyamıyorduk.

Makinelerin yağını kontrol ediyordum ki biri kolumdan çekti. Bu çavuştu. Kulağıma kadar yanaşıp, bağırdı.

– George, komutan seni istiyor!

Başımı sallayıp, "Tamam gidiyorum!" dedim. Her tarafım yağ içindeydi. Lavobaya giderken motorların gürültüsü daha da artmış, şiddetli top ateşi başlamıştı.

Güverteye çıktığımda ortalık dumandan görünmüyordu. Ağır adımlarla güverteyi bir baştan bir başa geçtim. Oldukça soğuk bir rüzgâr esiyor, gemi sallanıyor, toplar durmadan patlıyordu. Karşı yamaçlarda toprak metrelerce havaya savruluyor, canlı birinin yaşamasına imkân vermiyordu. Birçok ormanlık alan yanıyordu. Fakat Türkler bizim atışlarımıza hiç karşılık vermiyordu.

Gemimiz hareket hâlindeydi. Kaptan köşküne çıkmak için merdiven korkuluğuna elimi koymuştum ki büyük bir patlama oldu. Ne olduğunu anlayamadan denize doğru fırladım. Havada birkaç takla attıktan sonra kendimi boğazın soğuk sularında buldum. Hemen ağırlık yapacak elbiselerimi çıkardım. Nefes almakta oldukça güçlük çekiyordum. Var gücümle yukarı doğru kulaç attım. Başımı çıkarır çıkarmaz derin derin nefes aldım. Etrafı kontrol ettim. Bu arada sağ bacağımdan bir sızı hissettim. Patlama esnasında şarapnel saplanmıştı. Gemimiz bir mayına çarpmış ağır ağır batıyordu.

Bir an önce batan geminin yanından uzaklaşmam gerekiyordu. Onlarca kişi canını kurtarmak için çabalıyordu.

Bir an etrafıma bakındım. Tutunacak yüzen bir şeyler aradım. Yoktu. Patlama aniden olduğu için de gemiden filikalar indirilememişti. Bizi kurtarmaya gelecek hiçbir gemimiz de yoktu. Çünkü diğer gemiler bizim gemimizden uzaklaşmıştı. Kurtulmak için yapılacak tek bir çare vardı, o da sahile kadar yüzmekti.

Bizler denizde yüzerken savaş devam ediyordu. Kıyıya çıkacaktık, fakat bizi orada neyin beklediğinden habersizdik. Çaresizlik içinde kulaç attım.

Oldukça yorucu bir yüzmenin sonunda kıyıya yaklaşmıştım. Nihayetinde kurtulmuştum. Ayaklarım yere basmıştı, kulaç atmayı bırakıp yürümeye çalıştım. Birden güçlü bir dalganın etkisiyle düştüm. Taşların arasından güçlükle kalkmıştım ki, çalılıkların arasından tüfeğine süngüsünü takmış bir Türk askerinin bana doğru koşarak geldiğini gördüm. Dizlerimin üzerine düşüp öylece kaldım. O kadar süre denizde yüzdükten sonra kurtulmuştum, fakat ne çare ki süngüden kurtulamayacaktım. Birkaç adım daha atıp kumların üzerine

serilip kaldım. Biraz başımı kaldırınca Türk askerinin kaputunu çıkardığını gördüm. Silahını bir köşeye bırakıp beni kıyıya çıkardı. Cebinden çıkardığı bezle ayağımdaki yarayı sardı. Soğuktan titreyen vücudumu kaputuyla örttü. Koluma girip yavaş yavaş beni savaş ortamından uzaklaştırdı. Ben ölmeyi beklerken Türk askeri yaramı sarmış, kaputunu bana vermişti.

Hafiften bir yağmur başlamıştı. Küçük bir tepeyi tırmanırken başımı denize çevirdim. Gemi çoktan denizin sularına gömülmüştü. Bu yenilgiyle savaş gemilerimiz çekilirken Türk askeri beni siperlerine götürdü. Sıcak çay ikram ettiler. Biraz daha kendime geldim. Doğrusu böyle asil bir milletle savaştığım için utandım.

KEÇİ DERESİ

Çalıların arasında iki askerin başı göründü. Ağır adımlarla ilerlerken bir keklik "Pır!" diye kanat çırptı. Askerler gürültüyle kendilerini yere atıp siper aldılar. Sarı saçlı, daha bıyıkları yeni terlemiş Bekir işi anlamıştı. Gürültüyü çıkaran bir kuştu, düşman değildi.

– Galiba keklik, dedi.

Havalar ısınınca dallarda tomurcuklar patlamış, tatlı bir yeşillik etrafı sarmıştı. Gece yağan yağmurla ıslanmış otların arasından ayağa kalkmaya çalışan Bekir'i, sert bir rüzgâr neredeyse yere yıkacaktı. Eğilip başından düşen şapkasını aldı. Bu arada elini ar-

kadaşına uzattı. Onu ayağa kaldırdı. Onlar kendi aralarında konuşurlarken arkadan diğer askerler yetişti. İkisinin yere yatıp üzerlerini kirlettiklerini fark edince güldüler.

– Hayrola, bu ne hâl! Yoksa sizi bir fare mi korkuttu, diye alay ettiler.

Bekir üzerine bulaşan çamuru temizledikten sonra:

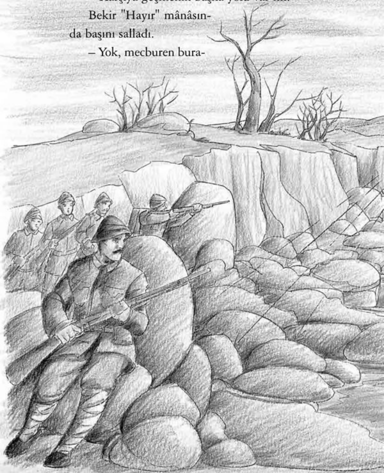
– Düşman sandık, ama dikkatli olalım burnumuzun dibine kadar ilerlemişler, dedi ve patikada birerli sıra hâlinde ilerleyen arkadaşlarını takip etti. On kişilik takım, sakin adımlarla Keçi Deresi'ne kadar yürüdü. Küçük bir kayalığı geçince dere yatağına döndüler. En önde giden asker yamaçtan aşağı doğru birkaç adım attı. Toprak üzerinde kaymaya başlamıştı ki bir makineli tüfekle ateş açtı. Hepsi kendini bir tarafa atıp saklanırken önden giden asker vuruldu. Önce sendeledi, birkaç adım atmaya çalıştı. Üzerine mermi yağınca olduğu yere yığılıp kaldı. Diğerleri kurtulmuştu, ama önden giden Halil, Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu. Bekir yattığı yerden sürünerek ilerledi. Dereyi iyice inceledikten sonra arkadaşlarının yanına döndü. Çavuşa:

– İngilizler derenin karşısına pusu kurmuşlar. Görünüşe bakılırsa iki makineli tüfek yuvası var, dedi.

– Karşıya geçmenin başka yolu var mı?

Bekir "Hayır" mânâsında başını salladı.

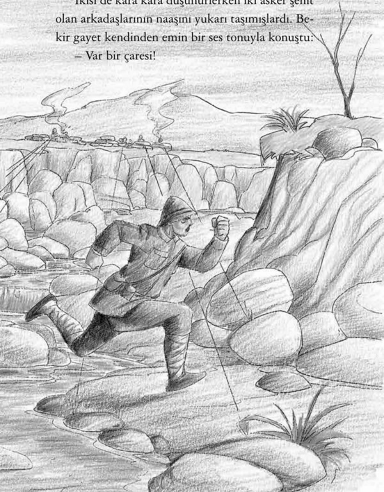
– Yok, mecburen bura-

dan geçeceğiz. Ya da uzak yoldan dolanacağız. O zamanda çok gecikiriz.

İkisi de kara kara düşünürlerken iki asker şehit olan arkadaşlarının naaşını yukarı taşımışlardı. Bekir gayet kendinden emin bir ses tonuyla konuştu:

– Var bir çaresi!

Çavuş yerde yatan arkadaşının yanına biraz daha sokuldu.

– Nasıl?

– Ayaklarıma güveniyorum. İyi koşarım, derken inci gibi dişleri gözüktü.

– Buradan geçemezsin. Birini şehit verdik.

– Merak etmeyin. Mektubu bana verin. Siz geri dönün.

Çavuş çaresiz bir bakışla süzdü Bekir'i. Bekir sert bir ses tonuyla:

– Başka yolu yok çavuşum! Bir an önce haberi ulaştıralım.

Çavuş biraz başını kaldırıp dereyi gözetledi.

– Peki, dedi. Biz seni koruyacağız. Ateş etmeye başlayınca sen dereyi geçersin.

Bekir buna oldukça sevinmişti. Sürünerek bir taşın arkasına sığındı. Sağına soluna bakındıktan sonra derin bir nefes alıp çavuşun vereceği işareti bekledi. Çavuş eliyle bir işaret verdi. Mevziye yatmış askerler makineli tüfeğin bulunduğu tarafa ateş edip hedef şaşırtmaya çalıştılar. Bekir yerinden bir tay gibi fırladı. Düşman askerleri onu fark edinceye kadar o yolu yarılamıştı. Makineli tüfek hareket hâlindeki hedefe ateş edinceye kadar Bekir, Keçi Deresi'ni çoktan geçmişti. Çavuş tekrar elini kaldırıp askerlere bağırdı:

– Ateş kes!

Birlikte geri çekildiler. Uygun bir yerden derenin karşısına baktılar.

Çalıların arasında bir asker koşarak gidiyordu. Bu Bekir'di. Çavuş ve askerler şehit olan arkadaşlarını da yanlarına alıp görevli oldukları birliğe döndüler.

O günden sonra İngilizler Keçi Deresi'ne bir makineli tüfek daha yerleştirdiler. Her gün bu dereyi ateş altında tutarak birçok askerimizi şehit ettiler.

Bekir, çocukluğundan beri çobanlık yaptığı için ayakları çok kuvvetliydi. Dereden geçerken hiç zorlanmamış adeta bir yel gibi dalıp geçmişti. Düşman ne kadar mermi yağdırsa da Bekir karşıya kolayca geçmişti. Yarım saatlik bir yoldan sonra alay komutanının karşısına çıktı. Getirdiği mektubu verdi. Alay Komutanı Bahri Bey:

– Allah razı olsun, dedi. Hemen topçu bataryası komutanını çağırarak ona gerekli bilgileri verdi.

Bahri Bey haberi getiren askeri bir kez daha kucakladıktan sonra:

– Komutanına selam söyle. Akşam ben de geleceğim, dedi.

Bekir hazır ola geçti. Selam verdikten sonra çadırdan ayrıldı.

Biraz sonra Türk topçusu belirtilen düşman mevzilerine ateşe başladı. Böylelikle Türk askeri bulunduğu yeri korumayı başardı.

Bekir, üzerine aldığı görevi yerine getirmişti. Yanına taşıyabileceği kadar cephane aldıktan sonra gecikmeden arkadaşlarının yanına döndü.

Bu sırada ikindi olmuştu. Alayın mutfağında kazanlar kaynamaya başlamış, akşam çorbası pişiyordu. Çadırın birinden elinde tuz torbasıyla oldukça şişman bir aşçı çıktı. Çorbaların tuzunu ayarladı. Sonra çam ağacının altındaki kazanın başına geldi. Çorba pişmişti. Sırada bekleyen askerlere işaret ederek yanına çağırdı. Elindeki büyük kepçeyle bakraçlara çorba doldurdu.

Yanağında derin bir yara izi olan er kazana yaklaştı. Aşçı gülümseyerek karşıladı onu.

– Oo, Ömer hoş geldin! Kaç gündür görünmüyorsun. Nerelerdeydin?

– Yerim değişti Sadık Emmi. Sekizinci birlikteyim. Artık onlara yemek taşıyacağım.

Sadık emminin birden yüzü değişti.

– Giderken dikkat et. İngilizler Keçi Deresi'ne makineli yerleştirmiş diyorlar.

– Olsun, deyip boyun büktü. Takdir Allah'tan.

Köyden mektup var mı, derken Ömer'in gözleri buğulandı.

Aşçı Sadık Emmi kepçeyi kazana daldırıp çıkardı. Köylüsü Ömer'in elindeki bakraçları doldururken konuşmaya devam etti.

– İyilermiş. Anan selam söylemiş, dedi ve Ömer'in yüzüne baktı. Ömer'in beklediği başka bir haber daha vardı. Sadık emmi nişanlısının da iyi olduğunu, selam gönderdiğini söyleyince yüzünde bir memnuniyet belirdi. Ağzı kulaklarına vardı bu haberle Ömer'in. Oldukça duygulanmıştı Ömer. Yaşı on sekize yeni girmiş, köyde anasını nişanlısına teslim edip gelmişti. Sadık Emmi sözünün sonunda:

– Komutan seni istiyor Ömer, dedi.

Ege Denizi'nin üzerinde biriken bulutlara bakan Ömer dalıp gitmişti. Sadık Emmi komutanın çağırdığını tekrar söyleyince Ömer sanki rüyadan uyanır gibi oldu.

– Hayrola neden görecekmiş?

– Sizin birliği teftiş edecekmiş. Bugün birileri haber getirdi. Düşman çok yaklaşmış. Herhâlde birlikte gitmek istemiştir.

Ömer iki bakracı eline alıp askerlerin arasından geçip komutanın bulunduğu sipere geldi. Nöbetçiye durumu anlattı.

Biraz sonra Alay Komutanı Bahri Bey dışarı çıktı. Birlikte alayın içinden geçip patika yolda yürüdüler. Hava soğumaya başlamıştı. Dere yatağına gelince komutan arkasından gelen askerlere bir el işareti yaptı. Ömer ve diğer askerler komutanın etrafında toplandılar.

Bahri Bey bir ağacın arkasına geçip etrafı kontrol etti. Karşıda ot ve çalılarla gizlenmiş sığınağı inceledi. Sonra erlere dönerek:

– Bakın burası sırat köprüsü. Evvela ben geçeceğim. Sonra siz geçersiniz, dedikten sonra var gücüyle koşmaya başladı. Derenin içindeki taşların üzerinden yel gibi geçti. Düşman bunu fark etmiş ateşe başlamıştı. Bu arada diğer erler de zikzaklar çizerek koştular.

Bahri Bey karşıya soluk soluğa geçti. Heyecanı arkasına dönünce daha da arttı. Diğer erler koşarak dereyi geçmeye çalışırken en arkada kalan Ömer ağır davranıyordu. Elindeki bakraçlarla oldukça yavaş ilerleyen Ömer açık hedef olacaktı. Bahri Bey bağırmaya başladı:

– Koş vurulacaksın, koş… koş…

Bahri Bey ve diğer askerler ne kadar bağırsalar da Ömer hiç oralı olmuyordu. Önüne arkasına

mermiler düşmesine rağmen istifini bozmadan ilerlemeye devam etti. İki makineli tüfek onlarca mermi gönderiyor, ortalığı toza toprağa katıyordu. Yakınlarda bir ağacın dalları yere serildi, küçük bir toprak yığını yerle bir oldu. Ama Ömer elinde bakraçlarla yürüye yürüye dereyi geçti.

Bahri Bey, Ömer'in bu umursamaz tavrına oldukça kızmıştı. Nihayet dereyi geçip yanlarına yaklaşan Ömer'in yakasından tutup çekti.

– Neden koşmadın oğlum! Neredeyse vurulacaktın!

Ömer bir komutana bir de elinde tuttuğu bakraçlara baktı.

– Çok şükür dökülmedi, dedi. Komutan bundan bir şey anlamamış öfkeyle Ömer'in yüzüne bakıp duruyordu. Bir açıklama beklediğini anlayan Ömer şöyle konuştu.

– Çorbalar dökülecekti komutanım. Arkadaşlarım aç kalsın istemedim. Biraz rahatlayınca Ömer tekrar konuştu. Hem düşmandan korkulmaz komutanım.

Bahri Bey bu cevapla gülümsemeye başladı.

– Doğru söylersin Ömer, dedi. Ama tedbiri de

elden bırakmamalı. Sen ölürsen kim taşır arkadaşlarına yemeği!

Güneş bir hayli etkisini kaybetmişti. Hava, daha da soğuyacağa benziyordu. Fazla geç kalmamak için Bahri Bey yola döndü. Diğer askerler de onu izlemeye başladı.

Akşam karanlığı bastırmadan birliğe vardılar. Ömer getirdiği çorbaları siperdeki arkadaşlarına dağıttı. Hepsi afiyetle çorbalarını içtiler.

SEYİT ONBAŞI

– Tak, tuk!

Güneş hafifçe tepelerin arasına kaymış, hava serinlemişti. Sert rüzgârlarla yıkılmış kuru ağacı kesmeye çalışan yağız delikanlı dinlenmek için baltayı bıraktı. Testiden bir yudum su içip boğazının kuruluğunu giderdi. Sonra kestiği odunları eşeğin yanına taşıdı. İki adım geri çekilip kestiklerini gözüyle ölçtü. "Bir eşek yükü olmuş." dedi ve önünde uzayıp giden ovaya baktı. Sonra: "Elhamdülillah bu gün de rızkımızı kazandık. Yarına Allah kerim." diye mırıldandı.

Seyit, gün boyu çalışmaktan terleyen yüzünü

yıkadı. Karnı da oldukça acıkmıştı. Ağaç dalına astığı bohçayı indirdi. Kurumuş birkaç parça ekmek kalmıştı. Ekmeğin arasına çökelek koyup bir güzel yedi. Testiden de susuzluğunu giderip biraz ileride otlayan eşeğin ipini çözdü. Odunları eşeğe yükleyip patika yola çıktı.

Eşek yolu biliyordu. Düz ovaya indiklerinde uzaktan akşam ezanı duyuldu. Seyit, eşeğe hafifçe vurup adımlarını sıklaştırdı.

– Hadi, geç kalmadan eve varalım, dedi.

Ara sokaklara girip caminin yanına vardığında imam ve muhtarla karşılaştı. Selamlaştılar. Muhtar:

– Seyit, hele yükleri indir de köy odasına geliver, dedi.

Seyit yorgundu, kısık bir sesle:

– Olur emmi, gelirim, dedi.

Yoluna devam ederken erkeklerin köy odasına doğru gittiğini fark etti. Köydeki olağanüstü havayı sezmiş, şaşırmıştı Seyit.

Onu bahçe kapısında anası karşıladı. Konuşurken sanki ağlamaklı bir sesi vardı. Seyit hiç konuşmadan odunları avlunun bir köşesine yıktı. Hanımı da çardağın altına yemek hazırlıyordu. Fakat evdekilerin yüzlerinde bir durgunluk, bir gariplik vardı. Kötü bir haber gelmiş de sanki bunu Seyit'ten saklıyorlardı.

Dayanamayıp:

– Ana bu ne hâl? Yüzünüzden düşen bin parça, dedi.

Anası derin bir iç geçirip oğlunun yüzüne baktı:

– Sorma oğul!

– Neyi ana?

– Muhtar seni ister.

Seyit abdest almak için kollarını sıvarken eşi ibriği getirdi.

– Gelirken muhtarla karşılaştım. Beni köy odasına çağırdı.

Anası oğluna sevgiyle baktı. Yüreği yanıp kavrulmuştu:

– Osmanlı savaşa girmiş, diyebildi.

Bu sözler Koca Seyit'in kulaklarında çınladı. Havran Köyü derin bir sessizliğe bürünmüş, içten içe kaynıyordu.

Demek köyün erkekleri bunun için toplanıyordu. Seyit dalıp gittiği dünyasından kızının ağlamasıyla uyandı. Namaza başlamadan, bir yaşını yeni doldurmuş kızını kucağına aldı. Onu sevip okşadı. Kız ağlamayı bırakıp etrafına gülücükler saçmaya başladı. Yanı başında eşinin sesini duydu:

– Seccadeyi serdim. Sofra da hazır, dedi ve eğilip kızı aldı.

Seyit evden ayrılırken ay çıkmış, köy kasvetli bir havaya bürünmüştü. Bahçe kapısında durdu, dönüp evine baktı. Eşi yas tutar gibi bir ninniye başlamış kızını uyutmaya çalışıyordu. Seyit'in gözlerine yaş yürüdü ama kimseye fark ettirmedi.

Etraf oldukça aydınlık, ortalık sessiz, kavak ağaçları ise kısık bir sesle ağıt yakıyordu. "Allah yarınımızı hayır etsin." deyip bahçe kapısını açarken eşi dışarı çıktı. Kocasının arkasından bakıp kaldı.

Seyit'in kıpırdayan dudaklarında bir dua vardı. Arkasına bakmadan köy odasına doğru ilerledi.

Köyün en yaşlılarından olan Hafız Osman Kur'ân okudu. Ardından yurdun bir an önce kurtulması için dualar edildi. Çünkü Osmanlı Devleti, Balkanlarda savaşmak zorunda kalmıştı. Yeni açılan cephe için asker toplanıyordu. Gece geç vakte kadar sohbet devam etti. Konuşulacaklar bitince köylüler birer ikişer dağıldı.

Seyit, dalgın dalgın evinin bahçe kapısına yaklaştı. Kapı gıcırtıyla açılırken Seyit donup kaldı. Bir eli kapıda bir eli havada kalakaldı. Küçük pencereden dışarı gaz lambasının ışığı vuruyordu. Biri onun dönmesini bekliyordu. Boğazına birşeyler düğümlendi.

Kalp atışları artmış sırtından terler boşalmıştı. Bir süre ayakta bekledikten sonra eve girdi. Kızı ve anası çoktan uyumuştu. Hanımı yavaşça ayağa kalktı:

– Gidiyor musun, diye sorarken başı öne düşmüştü.

İçeride içten bir ağlama iniltisi ve Koca Seyit'in nefes alırken çıkardığı ses duyuluyordu. Hava alabildiğine açıktı. Sıcak yaz akşamlarından biri yaşanıyordu. Seyit cevap vermek için kendini zorladıysa da ağzından bir kelime çıkmadı. Başını gidiyorum manasında sallarken: "Hı hı!" diyebildi. Eşi daha fazla dayanamamış gözyaşlarını koyuvermişti.

Ertesi gün köy meydanında toplanan erkekler Edremit'e oradan da şehre gidip asker ocağına teslim oldular.

Sevdiklerinden ayrılan Seyit, Balkan Harbi'ne katıldı. Uzun süren savaşların sonunda Edirne'nin geri alınması ile 1913 yılında savaş bitti. Savaş bitti bitmesine... Asker terhis olup evine dönmeyi beklerken daha Balkan Savaşı'nın üzerinden bir yıl geçmeden Birinci Dünya Savaşı patlak verdi. Tam eve dönüp kızını bağrına basmayı düşünen Seyit, Çanakkale'ye gönderildi. Mecidiye Tabyası'nda göreve başladı.

17 Mart sabahı düşman gemileri kıyıya yaklaşıp siperlerimize bomba yağdırdı. Akşama doğru çekilen gemiler boğazın girişine demir atıp beklediler.

Seyit Onbaşı siperden çıktı. Ufukta bekleşen demir yığınlarını inceledi. Dalıp gitmişti.

– Hayrola, onbaşım, dedi Niğdeli Ali.

– Hayır be Ali, derken yüzü hüzünlendi.

– Köyü mü özledin?

Seyit'in yüzü birden ciddileşti. Yıllardır görmediği ailesi, gözünün önüne geliverdi. Sonra gülümsedi:

– Köyü unutalı yıllar oldu Ali. Kim bilir ne hâldedirler...

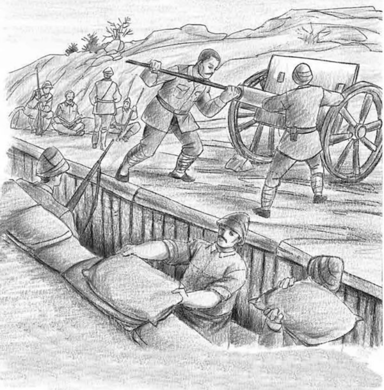
Ali bir ayağını toprak yığınına bastı ve ufka baktı. Seyit devam etti:

– Şu düşmanı yurdumuzdan bir atalım, sonra köyü düşünürüz.

– Haklısın onbaşım. Yüzbaşı emir verdi. Hava kararmadan topların bakımı yapılacak.

Seyit Onbaşı geri dönüp topa baktı. Akşamla herkes elindeki işi en güzel şekilde tamamlamaya çalışıyordu. Seyit yanındaki arkadaşı Ali'ye gür bir sesle:

– İşimizi bir an önce bitirelim kardeşim. Akşam karanlığına kalmayalım, dedi.

İki asker işinin başına dönerken diğer askerler yıkılan siperleri tamir ediyordu. Yüzbaşı Hilmi siperden çıkıp yüksekçe bir yere çıktı. Herkesin duyacağı bir şekilde:

– Akşamınız hayır olsun yiğitlerim, dedi. Tek tek askerlerini kontrol ettikten sonra konuşmasına şöyle devam etti:

– Günlerdir savaşıyoruz. Allah'ın izniyle bir düşman gemisi bile boğazı geçemedi. İnşallah geçemeyecekler de. Herkes hazırlığını tamamlasın. Yarın çetin bir gün olacağa benziyor.

Askerler komutanlarına selam verdiler ve işlerine devam ettiler. Çünkü düşmanın toplu saldırısı bekleniyordu.

Ertesi sabah Ege Denizi'nden hareket eden düşman donanması boğaza yaklaştı.

Niğdeli Ali, Seyit'e yaklaştı.

– Geliyorlar, dedi.

Seyit hiç ses etmedi. Gözlerini bir şahin gibi yaklaşmakta olan gemilere dikmişti.

Fransızların iki büyük zırhlısı ağır ağır ilerliyordu. Biraz sonra Mecidiye Tabyası'na top mermileri düşmeye başladı. Yüzbaşı Hilmi top seslerinin arasında emir verdi:

– Ateş!

Toplar ateşlendi, ortalık bir anda karıştı. Yakınlara düşen top mermileri etrafı yakıp yıkıyordu.

– Dayanın aslanlarım, diye bağıran yüzbaşı, mermi taşıyan askerlere yardım etti. Birlikte mermiyi vince yerleştirdiler. İki asker vinci hareket ettirdi.

– Ha gayret, az kaldı, demişti ki tabyanın ortasına bir mermisi düştü.

Düşmesiyle birlikte yer sarsıldı, kilolarca toprak havada uçuştu, göz gözü görmez oldu. Toplar devrildi, siperler göçtü, etraf toz toprağa karıştı. Mecidiye Tabyası susmuştu. Susmasıyla düşman bunu fark etmiş diğer siperlerimizi nişan almıştı.

Seyit Onbaşı gözlerini açtı. Önce bir şey göremedi, etrafındaki toz bulutu kaybolmamıştı. Yerinden kalkmaya çalıştı. Kıpırdayamadı. Çünkü beline kadar toprağa gömülmüştü. Eliyle etrafını araştırıp başına gelenleri anlamaya çalıştı. Çırpınmayı bırakıp yüzüne gözüne bulaşan tozu toprağı temizledi. Toz bulutu yere çökmüş etraf seçilmeye başlamıştı. Seyit Onbaşı hareket edemiyordu:

– Aman Allah'ım! Kimse yok mu, diye bağırdı. Tabyada canlı biri görünmüyordu.

Niğdeli Ali'nin koşarak kendisine doğru geldiğini gördü. Ali, birkaç kez yere düştükten sonra

ayağa kalktı. Yüzü gözü kan içinde, dudakları titriyor, adeta yalvarır gibi bir hâli vardı. Arkadaşını toprağa gömülü görünce:

– Geldim, onbaşım, dedi.

Seyit eline geçirdiği tahta parçası ile üzerindeki toprağı atmaya çalışıyordu. Bir yandan da:

– Neden toplarımız ateş etmiyor Ali? Arkadaşlar nerede, diye soruyordu.

Niğdeli Ali etrafına bakındı. Manzara içler acısıydı. Birçok arkadaşı şehit olmuştu. Seyit'in canı yanmıştı. Ali'ye:

– Yardım getir, arkadaşlara söyle gelsinler, dedi.

Küçük bir tepenin üzerine çıkan Ali umutsuzca etrafı süzdü.

– Kimse kalmamış onbaşım.

Bunu duyan Seyit Onbaşı beyninden vurulmuşa döndü.

– Bu nasıl olur? Toplarımız nasıl susar? Allah'ım yardım et, diye bir yandan dua ediyor diğer yandan da kurtulmak için toprağı kazıyordu. Birden durdu. Gücü yettiği kadar bağırdı:

– Ali, acele et!

Niğdeli Ali yıkılmış topun arkasından göründü. Birine yol gösteriyordu:

– Komutanım burada, dedi ve onbaşının yanı-

na geldiler. Her ikisinin de elinde kürek vardı. Komutan, Ali'ye:

– Başka sağ kalan var mı, diye sordu.

– Yaralılar var komutanım.

Komutan elindeki küreği sıkıca kavradı.

– Hadi o zaman Seyit'i çıkaralım.

Yüzbaşı ve Niğdeli Ali büyük bir gayretle az zamanda Seyit'in etrafını açtılar. Komutan:

– Sen devam et. Ben yardım çağırayım, dedi. Küreği bir tarafa fırlatıp siperden çıktı.

Durum çok vahimdi. On dört asker şehit olmuş yirmi dördü de yaralıydı.

Seyit Onbaşı kurtulmuştu. Rahat bir nefes aldı. Etraftaki manzarayı görünce başı önüne düştü. Şehit olan arkadaşlarına dua ederken bütün kasları gerildi. Sırtından terler boşandı. Başını kaldırıp deniz tarafına bakınca arkadaşı Ali donup kaldı. Çünkü Seyit Onbaşı'nın yüzünü kara bulutlar kaplamış, yüzü öfkeden seğirmeye başlamıştı.

Seyit, alnına biriken terleri sildi. Sonra toprak yığınının üzerine çıktı. Oceon zırhlısı mevzilerimizi dövmeye devam ediyordu. Arkadaşlarının şehit olmasını içine sindiremeyen Seyit Onbaşı birden geri döndü. Tabyanın ortasında sağlam kalmış tek topa

baktı. Koşarak topun yanına geldi. Bu ara Niğdeli Ali yaralı arkadaşlarını güvenli bir yere taşıyordu.

Sağına soluna bakındı, kendine yardımcı olacak kimseyi bulamayınca deliye döndü. Boğazı geçen koskoca gemiyi tüfekle durduramazdı. Muhakkak bu topun işlemesi gerekiyordu. Topun etrafında dolaştı. Durum hiç de iyi değildi. Sağlam kalan topun vinci kırılmıştı. Yerde duran mermiye baktı. 276 kiloluk mermiyi tek başına topun ağzına vermek imkânsızdı. Çömelip mermiyi eliyle tuttu. Tutarken bir yandan da anasından öğrendiği duaları mırıldandı. Dua ettikçe tarif edemeyeceği bir güç içine doldu.

– Ya Allah, deyip mermiyi kucakladı.

O kadar içten bir yakarışla dua etmişti ki sesini duyan Ali koşarak geldi. Mermiyi taşımaya çalışan arkadaşına yardım etti. Zorlanarak demir merdivenlere geldi. Ayağını kaldırmaya çalıştı, sendeledi. İkisi canına dişini takıp mermiyi taşımaya çalıştılar. İkinci merdivene adım atarken Koca Seyit kemiklerinin çatırdadığını hissetti. O kadar ağır yükün altında inleyen Seyit: "Bismillah!" deyip merdiveni çıktı. Güçlükle mermiyi topun namlusuna yerleştirdi. Derin bir nefes alıp nişan aldı. İlk mermi büyük bir gürültü çıkararak patladı.

Niğdeli Ali dumandan, tozdan denizi göremedi. Hemen siperden çıkıp tepeden denizi gözetledi. Mermi açıkta bir yere düşmüştü. Düşman gemileri top ateşine devam ediyordu. Seyit beklemeden aşağı indi. İkinci gülleyi tekrar kucaklayıp aynı yolu kat etti. Seyit bildiği duaları okudu. Niğdeli Ali dayanamadı:

– Acele et onbaşım. Düşman bize ateşe başladı.

Durumu fark eden düşman gemileri top ateşinin nereden yapıldığını araştırıyordu.

Seyit boğaza baktı, nişan alıp topu ateşledi. Yine vuramadı. Ümidini kaybetmeden arkadaşına seslendi:

– Hele acele yardım et Ali. Bir tane daha getirelim.

İkisi yine aşağı indiler. Seyit üçüncü defa gülleyi kucakladı. O zorlu yolu kemikleri çatırdayarak kat etti. Boğazı geçmeye çalışan gemiye nişan aldı. Bir an durdu. Ali ne oluyor diye ona baktı. Onbaşı'nın dudakları kıpırdıyor, Allah'a dua ediyordu. Seyit gür bir nara attı:

– Ya Allah!

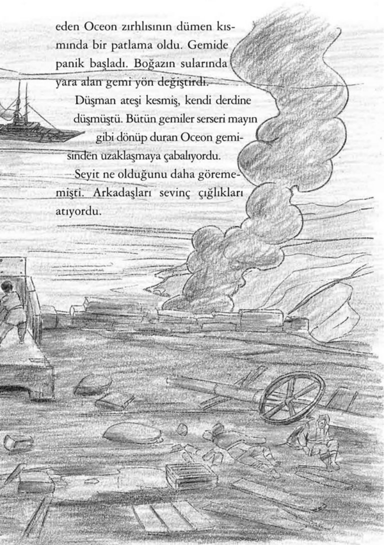
Ardından top gürledi. Islık sesine benzer bir ses denizin üzerinde hızla ilerledi. Yoluna devam

eden Oceon zırhlısının dümen kısmında bir patlama oldu. Gemide panik başladı. Boğazın sularında yara alan gemi yön değiştirdi.

Düşman ateşi kesmiş, kendi derdine düşmüştü. Bütün gemiler serseri mayın gibi dönüp duran Oceon gemisinden uzaklaşmaya çabalıyordu.

Seyit ne olduğunu daha görememişti. Arkadaşları sevinç çığlıkları atıyordu.

– Vurdun onu Koca Seyit!

– Vurdun onu, diye herkes Seyit'i tebrik ediyordu.

Seyit, sevinç çığlıkları atıp Allah'a şükreden arkadaşlarına baktı. Gözleri nemlenmiş, parlıyordu.

Seyit yorgunluktan eğilmiş, elleri dizlerinde derin derin soluk alıp veriyor, içten içe dua ediyordu.

Tabyanın bir tarafında yaralı askerlerin tedavisi yapılıyordu. Yarası ağır olmayanların bir çoğu ayağa kalkmış boğazda birbirine giren düşman gemilerini seyrediyordu. Niğdeli Ali, Seyit'i kucakladı.

– Geçemediler!

Seyit rahatlamıştı:

– Elhamdülillah geçemediler.

Oceon gemisi kendi etrafında dönerken bir gün önce Nusret Mayın gemisinin döşemiş olduğu mayınlardan birine çarptı. Gemi hızla battı. Seyit Onbaşı'nın atmış olduğu mermiyle aynı zamanda düşmanın yenilgisi de başlamış oldu.

Yürüyebilen yaralı askerler Seyit'in etrafını sardılar. Hepsi tek tek onu kucakladılar. Seyit dayanamayıp ağladı.

Düşman gemileri çekilmiş, savaşın seyri bir anda değişmişti. Savaş bitince yaralı askerler hastane-

ye götürüldü. Şehitler için cenaze namazı kılındı ve defnedildi. Bu işler bittikten sonra her hangi yeni bir saldırıya karşı hazırlık yapıldı.

İki gün sonra Cevat Paşa, Mecidiye Tabyasını ziyarete geldi. Başta Yüzbaşı Hilmi ve diğer askerler sıraya geçip, komutanı selamladılar. Cevat Paşa tabyayı inceledikten sonra Oceon gemisini batıran topun başına geldi. Topu inceldikten sonra yerde duran mermilere baktı. Sonra Seyit Onbaşı'ya dönüp:

– Seyit, yaptıklarınla bir milletin kaderini değiştirdin. Allah senden razı olsun, dedi.

Seyit, gayet tok bir sesle:

– Vatan için, şehitlerimiz için komutanım, derken gözleri buğulandı.

– Sağ ol, dedi Cevat Paşa ve top mermisini göstererek:

– Şu mermiyi bir kez daha kaldır. Fotoğrafını çekelim. Milletimize hatıra kalsın, dedi.

Seyit bunun üzerine mermiye yaklaştı. Oradakilerin hepsi nefesini tutmuş sonucu bekliyordu. Onbaşı eğilip mermiyi kucakladı. Acaba ne olacaktı? Seyit'in kasları gerildi, yüzü değişti, fakat mermi bir milim bile yerinden kımıldamadı. Ne

kadar uğraştıysa gülleyi kaldırmaya gücü yetmedi. Seyit, en sonunda kaldıramayacağını anladı.

– Yerinden bile oynatamadım komutanım.

– Neden?

Seyit bir komutana bir de arkadaşlarına baktı. Sonra şehit olan arkadaşları aklına geldi. Bir an kendini yine sıcak savaşın içinde hissetti. Cevat Paşa'ya:

– Aynı olayı tekrar yaşarsam kaldırabilirim komutanım, dedi.

– Haklısın, Seyit, derken komutanın gözleri doldu. Sonra yanındakilere:

– Merminin içini boşaltın sonra fotoğrafını çekelim, dedi.

Askerler emri yerine getirdiler. Merminin içi boşaltıldı. Seyit Onbaşı mermiyi kucağına aldı. Niğdeli Ali'de hemen yanında durarak hatıra fotoğrafı çektirdi. Ve bu hatıra günümüze kadar geldi.

Seyit Onbaşı 1918 yılında terhis oldu. Aradan dokuz sene geçtikten sonra evine dönebildi.

GENERAL

Çanakkale Savaşı'nın ardından uzun yıllar geçmişti. Her yıl binlerce kişi bu çetin savaşların yapıldığı yarım adaya akın ediyordu. Yine yurt dışından insanlar akın akın gelmişti. Bu gelenlerin içinde Fransız General Guro da vardı. Sabahın erken vaktinde otelinden ayrılmış, geçmişte savaştığı yerleri ziyaret etmek istiyordu.

Tatlı bir bahar havası vardı Çanakkale'de. Rüzgâr taze deniz havasıyla birlikte tarih sayfaları arasında kalmış anıları da taşıyordu sanki.

Guro, Çanakkale Savaşları'nda ölen Fransız askerler için yapılan abidenin açılışını yaptı. Tören

biterken General Guro:

– Türk askerleri için yapılan bir abideyi gezmek istiyorum, dedi.

Onu, Arıburnu'undaki "Mehmet Çavuş" ismiyle dikilmiş üç metrelik bir anıta götürdüler. Yaşlı general bu abidenin karşısına gelince duygulandı. Gayet ciddi bir asker gibi selam verip saygı duruşunda bulundu. Sonra etrafındakilere dönerek:

– Beni dinleyin. Türk askeri ender bulunan bir insandır. Size yaşadığım bir hatırayı anlatayım, deyip savaş günlerine döndü general.

Sabahın erken saatinde, daha güneş doğmadan hazırlığımızı yaptık. Ortalık aydınlanırken hücuma geçtik. Süngü savaşı çok çetin geçiyordu. Türkler savaşmak konusunda çok yetenekliydiler. Onları yenmek imkânsızdı. Süngü savaşı aralıksız akşam geç vakte kadar devam etti. Hava kararınca anlaşma yaptık. Savaş meydanında kalan yaralılarımızı toplayacaktık. Bizim askerler sedyelerle cephede dolaşmaya başlayınca ben de onların arasına katıldım. Bir ara kucağındaki yaralıyı, gömleğinden yırttığı bez parçasıyla tedavi etmeye çalışan bir Türk askerine rastladım. Bu manzarayı bir

müddet seyrettim. Türk askeri, kendi yaralarına yerden avuçla aldığı toprağı bastırıyordu. Kucağındaki yaralı için ise durmadan gömleğini yırtmaya çabalıyordu.

General Guro şöyle bir dinleyenleri süzdü. Sonra bağırarak konuşmasını sürdürdü.

– Efendiler! Bu kahraman askerin kucağındaki yaralı asker kimdi biliyor musunuz?

Herkes susmuş, yarı korku yarı endişe dolu bakışlarla emekli Fransız generaline bakıyordu. General:

– Yaralı bir Fransız askerdi efendiler! Bir Fransız askeri!...

General daha fazla dayanamayıp yere çöktü. Eliyle yüzünü kapatıp hıçkırarak ağladı. Orada bulunanların hepsi anlatılanlardan etkilenmiş ağlamaya başlamışlardı. Daha sonra General Guro'nun koluna girip arabaya kadar taşıdılar. Ve bu ziyaret de bu anıyla tamamlanmış oldu.

EZAN SESİ

Denizdeki gemiler topçumuzun atış mesafesine girince ateşe başladılar. Çok geçmeden gemilerden biri yan yattı. Bunun üzerine yeri belli olan topçu bataryamıza düşman ateş açtı. Yarım saat içinde bataryamız saf dışı kaldı. Çıkarma gemileri kıyıya yanaştı. Yüzbaşı askerlerine dönerek bağırdı:

– Ateş!

Tepeyi tutan askerlerimiz düşmanın ilerlemesini engelledi.

Öğlene kadar çok şiddetli çatışmalar oldu. Nihayetinde askerlerimiz geri çekilmek zorunda kal-

dı. İkindiden sonra ateşkes ilan edildi. Her iki taraf ölen askerlerini defnederken yaralılarını da sargı yerine taşıdılar.

Akşam olmuş her iki tarafta da siperlerine çekilmişti.

Çorumlu Hasan Çavuş abdest almış, yüksekçe bir taşın üzerine çıkmıştı. Elini kulağına götürüp yanık yanık ezan okumaya başladı. Akşamın rüzgârıyla birlikte okunan duygulu ezan askerlerin gönüllerini coşturdu.

Hasan Çavuş ezan okurken yan siperlerden de ezan sesi geldi. Bunun üzerine düşman siperlerinde bir kargaşalık yaşandı. On kadar asker feveran ediyor, İngilizlere bağırıp çağırıyordu. Yüzbaşı hemen eline dürbünü alıp karşı siperleri gözetledi.

– Bunlar Hindistanlı askerler. Allah, Allah! Sanki isyan ediyorlar, dedi.

Bu ara yanına yaklaşan teğmen ortaya bir fikir attı:

– Bunlar Müslüman olmasın komutanım.

Yüzbaşı, dürbünü elinden bıraktı. Bir gözünü kısıp karşı tepelere, açıkta duran savaş gemilerine baktı. Hem bakıyor hem de bir şeyler düşünüyordu.

– Galiba anladım. Tayyar Paşa'ya anlatalım

bunları, dedi. Teğmenle birlikte betondan yapılmış siperdeki komutanın odasına girdiler.

Gördüklerini Tayyar Paşa'ya anlattılar. Paşa oturduğu yerden durumu değerlendirdi. Yaşlı ve tecrübeli komutan olayı çabucak kavramıştı. Yüzbaşıya:

– İsyan edenler büyük ihtimalle İngilizlerin kandırarak getirdiği Müslüman askerler olmalı. Onlara bizim de Müslüman olduğumuzu haber vermeliyiz.

Yüzbaşı bu nasıl olacak der gibilerden baktı. Tayyar Paşa gülümsedi.

– Bana sesi güzel müezzinler bulup getirin. Taburları dolaşıp bulabildiğiniz kadar bulun.

Yüzbaşı ve teğmen selam vererek Tayyar Paşa'nın huzurundan ayrıldı. Akşamın karanlığı Gelibolu yarım adasına çökmüş, savaş bugünlük sona ermişti. Her iki tarafta yarına hazırlık yapıyordu.

Gece oldukça sakin geçmiş, etrafta derin bir sessizlik vardı. Sabah olmak üzereydi. Tayyar Paşa siperden çıktı. Bekleyen askerler hemen hazır ola geçti. Yüzbaşı:

– Komutanım müezzinler hazır.

– Kaç müezzin var?

– Elli sekiz tane komutanım.

Tayyar Paşa gelen müezzinlere tek tek baktı.

– Göreyim sizi, öyle bir ezan okuyun ki herkes duysun sesinizi. Düşman askerleri içinde Müslüman olanlar var. Öyle gür okuyun ki bu toprakların Müslüman yurdu olduğunu onlara duyurun.

Yüzbaşı önde müezzinler arkada ilerlediler. Düşman siperlerine yakın yerlere, belli aralıklarla müezzinler yerleşti. Hepsi yerini aldıktan sonra Yüzbaşı, "ezan okumaya başlayabilirsiniz" işaretini verdi. Elli sekiz müezzin gür sesleriyle gökleri ve yeri doldurarak ezan okumaya başladılar.

Siperde yatan askerler birer ikişer bu ezanlarla uyandı. Doğrusu bugüne kadar böyle bir ezan dinlememişlerdi. Birer ikişer abdest alıp namaza hazırlandılar.

Ezan o kadar güzel ve gür okunmuştu ki ister istemez düşman taraflarından bile dikkat çekmişti. Bu sesi duyan Müslüman askerler ise şaşkın vaziyetteydiler. Ezanın sonlarına doğru düşman siperlerinde kıpırdanmalar oldu. Karşı siperlerden küçük bir taşa sarılmış bir kâğıt atıldı.

Açıp baktıklarında bunun bir mektup olduğu anlaşıldı. Hemen yüzbaşıya ilettiler. Mektupta, "Bizler Hindistanlı Müslüman askerleriz. İngilizler bize,

Almanlara karşı Osmanlı'nın yanında savaşacağımızı söylediler. Biraz önce ezan sesi duyduk, siz kimsiniz?"

Yüzbaşı:

"Burası Osmanlı toprakları ve bizler de Osmanlı askerleriyiz." diye kısa bir cevap yazdı. Mektup küçük bir taşa sarılıp geri gönderildi.

Yarım saate varmadan karşı siperlerde bir gürültü koptu. Kiminle savaştıklarını öğrenen Müslümanlar isyan çıkarmıştı. Bunun üzerine İngilizler, Müslüman askerleri cephe gerisine çektiler.